Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
MACIEJE SZPUNARA
přednesené dne 5. března 2015 [1]

Věc C-78/14 P

Evropská komise
proti

ANKO AE

„Kasační opravný prostředek — Rozhodčí doložka — Pravomoc Soudního dvora — Výklad smluvního ustanovení“

1. Projednávaný kasační opravný prostředek směřující proti rozsudku Tribunálu Evropské unie ve věci ANKO v. Komise [2] se týká rozlišení mezi skutkovou a právní otázkou v rámci kasačního opravného prostředku týkajícího se sporu smluvní povahy vztahujícího se k rozhodčí doložce. Vzhledem k tomu, že Soudní dvůr doposud rozhodoval pouze v omezeném počtu kasačních opravných prostředků tohoto typu, mu tato věc umožní upřesnit, zda prostý výklad smluvního ustanovení představuje skutkovou otázku, která nepodléhá kasačnímu opravnému prostředku.

Skutečnosti předcházející sporu

2. Společnost ANKO AE (dále jen „společnost ANKO“) je společností podle řeckého práva, jejímž předmětem činnosti je uvádění na trh a výroba kovových výrobků, jakož i elektronických a telekomunikačních výrobků, zařízení a přístrojů. Od roku 2006 se tato společnost účastnila provádění několika projektů dotovaných Evropskou unií.

3. V souladu s nařízením (ES) č. 1906/2003 [3] a v rámci definovaném rozhodnutím č. 1982/2006/ES [4] Komise Evropských společenství jednající na účet Společenství uzavřela dne 19. prosince 2007 a 21. ledna 2008 se společnostmi Siemens SA a FIMI Srl, jakožto koordinátory dvou odlišných konsorcií, jejichž součástí byla žalobkyně, dohody o dotaci č. 215754 a č. 215952. Předmětem těchto dohod o dotaci bylo financování projektu nazvaného „Architektura otevřená pro dostupné služby, integraci a normalizaci“ (dále jen „projekt Oasis“) a financování projektu nazvaného „Komplexní multiparametrický systém pro efektivní a kontinuální hodnocení a sledování pohybové schopnosti v případech Parkinsonovy choroby a jiných neurodegenerativních onemocnění“ (dále jen „projekt Perform“).

1 — Původní jazyk: francouzština.

2 — T-117/12, EU:T:2013:643 (dále jen „napadený rozsudek“).

3 — Nařízení Evropského parlamentu a Rady ze dne 18. prosince 2006, kterým se stanoví pravidla pro účast podniků, výzkumných středisek a vysokých škol na akcích v rámci sedmého rámcového programu [Evropského společenství] a pro šíření výsledků výzkumu (2007 až 2013) (Úř. věst. L 391, s. 1).

4 — Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady ze dne 18. prosince 2006 o sedmém rámcovém programu Evropského společenství pro výzkum, technologický rozvoj a demonstrace (2007 až 2013) (Úř. věst. L 412, s. 1).

4. Obecné podmínky společné pro obě tyto dohody o dotaci jsou uvedeny v jejich příloze II (dále jen „obecné podmínky“). Na základě bodu II.5 odst. 3 písm. d) obecných podmínek může Komise po obdržení zpráv uvedených v bodě II.4 v jakémkoli okamžiku pozastavit platby týkající se celé částky nebo její části určené pro dotyčného příjemce:

— jestliže provedené práce nejsou v souladu s ustanoveními dohody o dotaci;

— jestliže příjemce musí navrátit státu, jehož je státním příslušníkem, částku neoprávněně získanou z titulu státní podpory;

— v případě porušení ustanovení dohody o dotaci anebo v případě podezření či předpokladu porušení jejích ustanovení v návaznosti zejména na kontroly a audity stanovené v bodech II.22 a II.23 obecných podmínek;

— v případě podezření na nesrovnalost, které se dopustil jeden nebo několik příjemců při provádění dotčené dohody o dotaci;

— v případě podezření či zjištění nesrovnalosti, které se dopustil jeden či několik příjemců při provádění jiné dohody o dotaci financované ze souhrnného rozpočtu Unie či z rozpočtů, které spravuje. V takovém případě jsou platby pozastaveny, jestliže má nesrovnalost závažnou a systematickou povahu, kterou může být dotčeno provádění dotčené dohody o dotaci.

5. Komise, která měla v podstatě za to, že existují skutečnosti odůvodňující podezření, že případně došlo k porušení uvedených dohod o dotaci, a zvláště bodu II.5 odst. 3 písm. d) obecných podmínek z důvodu existence nesrovnalostí, kterých se dopustila společnost ANKO, dvěma dopisy ze dne 9. srpna 2011 předběžně pozastavila úhradu plateb této společnosti, stanovených v těchto dohodách.

Řízení před Tribunálem a napadený rozsudek

6. Žalobou podanou na základě článku 272 SFEU a rozhodčích doložek obsažených v dotčených dohodách o dotaci společnost ANKO navrhla, (1) aby bylo určeno, že pozastavení plateb uložené Komisí v rámci projektů Oasis a Perform představuje porušení jejích smluvních povinností; (2) aby bylo Komisi nařízeno uhradit jí částku ve výši 637 117,17 eur v rámci projektu Perform, navýšenou o úroky stanovené v bodě II.5 odst. 5 obecných podmínek od doručení této žaloby; (3) aby bylo Komisi nařízeno, aby určila, že společnost ANKO nemusí tomuto orgánu navrátit částku ve výši 56 390 eur, která jí byla uhrazena v rámci projektu Oasis, a (4) aby byla Komisi uložena náhrada nákladů řízení.

7. Tribunál v bodě 79 napadeného rozsudku vyhověl důvodu uplatněnému společností ANKO na podporu jejího prvního bodu návrhových žádání, podle něhož Komise pozastavila platby odpovídající projektům Oasis a Perform, aniž k tomu existoval právní základ a v rozporu s dohodami o dotaci týkajícími se těchto projektů. Tribunál v bodě 93 napadeného rozsudku vyhověl rovněž druhému bodu návrhových žádání „v rozsahu, v němž směřuje k tomu, aby bylo Komisi uloženo uhradit částky, které byly pozastaveny v rámci projektu Perform, aniž by tato úhrada předjímala uznatelnost výdajů vykázaných [společností ANKO]“. Naproti tomu v bodě 98 napadeného rozsudku Tribunál třetí bod návrhových žádání zamítl.

Řízení před Soudním dvorem a návrhová žádání účastnic řízení

8. Návrhem došlým kanceláři Soudního dvora dne 13. února 2014 podala Komise projednávaný kasační opravný prostředek. Komise navrhuje, aby Soudní dvůr napadený rozsudek zrušil a odpůrkyni v rámci řízení o kasačním opravném prostředku uložil náhradu nákladů řízení.

9. Návrhem došlým kanceláři Soudního dvora dne 17. února 2014 Komise požádala Soudní dvůr, aby pozastavil výkon napadeného rozsudku do vyhlášení rozsudku o kasačním opravném prostředku. Dopisem došlým kanceláři Soudního dvora dne 18. února 2014 Komise požádala rovněž o to, aby bylo tomuto návrhu prozatímně vyhověno ještě předtím, než druhá účastnice řízení předloží vyjádření, do vyhlášení usnesení, jímž se ukončí řízení o předběžných opatřeních.

10. Místopředseda Soudního dvora usnesením ze dne 21. února 2014 rozhodl o pozastavení výkonu napadeného rozsudku do vyhlášení usnesení o ukončení řízení o předběžných opatřeních ještě předtím, než druhá účastnice řízení předloží vyjádření, a usnesením ze dne 8. dubna 2014 pozastavil výkon napadeného rozsudku do vyhlášení rozsudku, jímž se ukončí řízení o kasačním opravném prostředku v projednávané věci.

11. Účastnice řízení přednesly své řeči na jednání, které se konalo dne 11. prosince 2014.

Právní posouzení

12. Komise vznáší jediný důvod, který lze rozdělit na pět částí vycházejících z „nesprávného výkladu obecných podmínek“ dohod o dotaci, a sice (1) nesprávné posouzení závažné a systematické povahy nesrovnalostí jako důvod pro pozastavení, (2) nesprávné posouzení možnosti či nebezpečí opakování nesrovnalostí, (3) nesprávnou indukci na základě oprav *ad hoc*, (4) nesprávný výklad možnosti použít průměrné náklady a nesprávné použití této možnosti na fiktivní náklady – zkreslení důkazů a konečně (5) záměnu mezi podmínkami pro pozastavení (podezření) a podmínkami pro uznatelnost (jistota).

Vymezení hranice mezi právní a skutkovou otázkou ve sporu zahájeném na základě článku 272 SFEU

13. Úvodem je třeba připomenout, že v souladu s článkem 256 SFEU a čl. 58 prvním pododstavcem statutu Soudního dvora Evropské unie je kasační opravný prostředek omezen na právní otázky a musí se zakládat na důvodech vycházejících z nepříslušnosti Tribunálu, z nedostatků řízení před Tribunálem, které poškozují zájmy účastníka řízení podávajícího kasační opravný prostředek, či z porušení právních předpisů Unie Tribunálem. Jedině Tribunál je tedy příslušný zjistit skutkový stav, kromě případu, kdy věcná nesprávnost těchto zjištění vyplývá z písemností ve spise, které mu byly předloženy, jakož i posoudit předložené důkazy [5]. Zjištění skutkového stavu a posouzení těchto důkazů, s výhradou případu jejich zkreslování, tedy nepředstavuje právní otázku, která by jako taková podléhala přezkumu Soudního dvora [6].

14. Vymezení hranice mezi skutkovou otázkou a právní otázkou není vždy snadné provést. V projednávané věci klíčovou otázkou, která vyvstává, je, zda výklad ustanovení obecných podmínek dohody o dotaci představuje v zásadě právní či skutkovou otázku.

15. Judikatura Soudního dvora nám v tomto ohledu poskytuje jen málo poznatků.

16. V rozsudku Komise v. Alexiadou Soudní dvůr zrušil rozsudek Tribunálu a věc mu vrátil k novému projednání z důvodu, že měl vzít v úvahu ustanovení smlouvy, které nezohlednil [7].

5 — Jako příklad této ustálené judikatury viz rozsudek Commune de Millau a SEMEA v. Komise (C-531/12 P, EU:C:2014:2008, bod 56 a citovaná judikatura).

6 — Tamtéž.

7 — C-436/07 P, EU:C:2008:623 (bod 19).

17. V rozsudku Evropaïki Dynamiki v. Komise [8] Soudní dvůr rovněž zrušil rozsudek Tribunálu, přičemž věc vrátil Tribunálu k novému projednání. V daném případě měl Soudní dvůr za to, že Tribunál nerozhodl o jednom z bodů návrhu žalobkyně [9], že dostatečně nepřezkoumal, zda mají určité náklady uznatelnou povahu ve smyslu určitých článků z dotčených obecných podmínek [10], že nedošlo ke koherentnímu a odůvodněnému uplatnění ustanovení obecných podmínek [11] a konečně že Tribunál neodpověděl přiměřeným a dostatečným způsobem na argumenty uplatněné žalobkyní [12].

18. Prostý výklad smluvních ustanovení však v obou těchto rozsudcích dotčen nebyl [13].

19. Ve věci, v níž byl v nedávné době vydán rozsudek Commune de Millau a SEMEA v. Komise [14], měl Tribunál v řízení v prvním stupni za to, že existence ujednání ve prospěch jiné osoby může být vyvozeno z cíle smlouvy. V důsledku toho Tribunál prohlásil, že má pravomoc rozhodovat o žalobě, kterou Komise podala proti Commune de Millau. Podle Soudního dvora se jednalo o posouzení skutkového stavu provedené Tribunálem [15], a nikoli o právní otázku podléhající přezkumu Soudního dvora. V daném případě se Commune de Millau z důvodu ujednání ve prospěch jiné osoby mezi SEMEA [16] a Commune de Millau podřídila rozhodčí doložce stanovené v obecných podmínkách smlouvy uzavřené mezi SEMEA a Komisí.

20. Z této judikatury vyplývá, že Soudní dvůr zatím ještě nevyhověl kasačnímu opravnému prostředku založenému na nesprávném výkladu smluvního ustanovení. Důvody, pro něž Soudní dvůr zrušil rozsudky Tribunálu, byly vždy jiné povahy. Podle mého názoru Soudní dvůr uplatňuje obezřetný přístup, jde-li o výklad ustanovení smlouvy v rámci kasačního opravného prostředku v oblasti sporů ze smlouvy.

21. Citovaná judikatura však výslovně neodpovídá na otázku, zda výklad smluvního ustanovení představuje skutkovou či právní otázku.

22. Představuje ve světle těchto skutečností prostý výklad smluvního ustanovení posouzení skutkového stavu?

23. Domnívám se, že ano.

24. Smluvní ustanovení nepředstavuje pramen práva ve smyslu právní normy. V tomto kontextu smlouva nespadá pod pojem „právní“ uvedený v článku 256 SFEU a v článku 58 statutu Soudního dvora. Výklad smluvního ustanovení tedy nelze považovat za výklad práva.

25. Situace musí být samozřejmě analyzována odlišně, pokud je kasační opravný prostředek založen na porušení práva použitelného na smlouvu, bez ohledu na to, zda jde o unijní právo či o vnitrostátní právo [17]. V takovém případě jde o výklad práva použitelného na smlouvu.

8 — C-200/10 P, EU:C:2011:281.

9 — Tamtéž (bod 33).

10 — Tamtéž (bod 41).

11 — Tamtéž (bod 54).

12 — Tamtéž.

13 — Rozsudky Komise v. Alexiadou (EU:C:2008:623) a Evropaïki Dynamiki v. Komise (EU:C:2011:281).

14 — EU:C:2014:2008.

15 — Rozsudek Commune de Millau a SEMEA v. Komise (EU:C:2014:2008, bod 57). Toto posouzení vedlo Tribunál k závěru, že Commune de Millau měla povinnost platby .

16 — Société d'économie mixte d'équipement de l'Aveyron.

17 — Jeví se, že Soudní dvůr neshledal překážky k tomu, aby ustanovení inherentně vnitrostátního hmotného práva, která se použijí na smlouvu, podléhala přezkumu v rámci kasačního opravného prostředku. Viz zejména rozsudek Komise v. CCRE (C-87/01 P, EU:C:2003:400, body 56 až 64). Generální advokátka Kokott k takové judikatuře ve svém stanovisku ve věci Commune de Millau a SEMEA v. Komise (C-531/12 P, EU:C:2014:1946, body 76 a 77) zastává kritický postoj, když uplatňuje znění článku 58 statutu Soudního dvora.

26. Soudní dvůr přitom nemůže vykládat smluvní ustanovení, které nemá žádnou spojitost s ustanovením unijního práva, neboť jinak by zasáhl do pravomoci Tribunálu zjistit skutkový stav.

27. Stručná analýza situace platné v procesním právu několika členských států toto zjištění podporuje.

28. V polském právu z judikatury, jakož i z převládajícího stanoviska v právní nauce vyplývá, že určení úmyslů stran smlouvy spadá do posouzení skutkového stavu a je vyloučeno z přezkumu v rámci dovolání. Naproti tomu případné porušení pravidel pro výklad smluv obsažených v článku 65 občanského zákoníku může představovat dovolací důvod [18].

29. Ve španělském právu adekvátní výklad smlouvy nemůže představovat otázku, o níž by bylo možné rozhodovat v rámci řízení o dovolání. Tato problematika přesahuje rámec pravomoci kasačního soudu a implikuje nikoli přezkum legality, ale zásah do funkcí soudu rozhodujícího ve věci samé [19].

30. Ve stejném smyslu je v italském právu výklad smlouvy v zásadě vyhrazen soudu rozhodujícímu ve věci samé a nevztahuje se na něj řízení o dovolání, neboť jde o posouzení skutkového stavu [20].

31. Stejně tak v německém právu ustanovení smlouvy nejsou považována za právní normy v rámci opravného prostředku „Revision“ [21]. Určení úmyslů stran smlouvy spadá do posouzení skutkového stavu [22]. Stejně je tomu tak v případě výkladu smíru [23]. Soud rozhodující v rámci opravného prostředku „Revision“ je vázán výkladem provedeným soudem rozhodujícím ve věci samé. Může pouze určit, zda se posledně uvedený soud dopustil nesprávného právního posouzení, když porušil taková ustanovení zákona, jako jsou pravidla výkladu, či zda provedl výklad, který je v rozporu s jakýmkoli logickým či empirickým pravidlem [24].

32. V litevském právu se výklad smlouvy považuje za skutkovou otázku. Dovolání se tedy týká pouze případných porušení pravidel výkladu smluv [25].

33. V projednávané věci se obě dohody o dotaci řídí na základě článku 9 vlastním zněním, ustanoveními unijního práva týkajícími se sedmého rámcového programu pro výzkum, technologický rozvoj a demonstrace, finančním nařízením Unie, jakož i podpůrně belgickým právem.

34. Komise však porušení těchto ustanovení unijního práva neuplatňuje. Navíc na jednání v návaznosti na mou otázku v tomto ohledu Komise zdůraznila, že neuplatnila porušení ustanovení belgického práva.

35. Pět částí důvodu kasačního opravného prostředku přezkoumám ve světle těchto úvah. Na tomto základě neshledávám, jak by jediný důvod vycházející z „nesprávného výkladu obecných podmínek“ dohod o dotaci mohl vznášet právní otázky. V zájmu úplnosti však krátce shrnu argumenty uplatněné Komisí s ohledem na všech pět částí uvedeného důvodu.

18 — Viz Ereciński, T., „Komentarz do art. 398(3)”, v Ereciński, T. (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, Varšava 2012; Wójcik, M., „Komentarz do art. 398(3)”, in Jakubecki, A. (red.), *Komentarz do Kodeksu pospowania cywilnego*, Varšava 2012, bod 7, jakož i rozsudky Sąd Najwyższy (polský Nejvyšší soud) ze dne 20. března 2002, č. V CKN 945/00, a ze dne 15. října 2002, č. II CKN 1167/00.

19 — Viz rozsudky Tribunal Supremo (Nejvyšší soud, Španělsko) ze dne 7. června 2011 [č. 364/2011 (FD 10°)], ze dne 12. listopadu 2012 [č. 650/2012 (FD 3°)] a ze dne 15. listopadu 2012 [č. 782/2012 (FD 3°)].

20 — Viz rozsudky Corte di Cassazione (Kasační soud, Itálie) Cass., 29.7.2003, č. 11679, Cass., 14.7.2004, č. 13075 a Cass., 4.5.2009, č. 10232.

21 — Pokud jde o občanské řízení, viz Reichold, K., v H. Thomas/H. Putzo (ed.), *Zivilprozeßordnung*, 29. vydání, Mnichov 2008, § 545, bod 3. Pokud jde o správní řízení, viz Kopp, O./ Schenke, W.-R., *Verwaltungsgerichtsordnung*, 15. vydání, Mnichov 2007, § 137, body 3 a násl.

22 — Viz Heßler, H.-J., v Zöller, R., *Zivilprozeßordnung*, 28. vydání, Mnichov 2010, § 546, bod 9.

23 — Bundesgerichtshof, rozsudek ze dne 28. 2. 1957 – VII ZR 204/56 (BGHZ 24, 15).

24 — Pokud jde o občanské řízení, viz Heßler, H.-J., citované dílo, § 546, bod 9. Pokud jde o správní řízení, viz Kopp, O./ Schenke, W.-R., citované dílo, § 137, bod 19.

25 — Viz rozsudky Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (litevský Nejvyšší soud) ze dne 15. dubna 1998, č. 3K-21/98, ze dne 2. listopadu 2010, č. 3K-7-409/2010, a ze dne 25. března 2011, č. 3K-3-132/2011.

K první až třetí a páté části

Argumentace Komise

– K první části, vycházející z nesprávného posouzení závažné a systematické povahy nesrovnalostí

36. Komise Tribunálu v podstatě vytýká, že pochybil v rámci výkladu bodu II.5 odst. 3 písm. d) obecných podmínek a jeho uplatnění pro účely posouzení „závažné a systematické“ povahy dotčených nesrovnalostí jako důvod pro pozastavení plateb stanovených v dohodách o dotaci. Komise v tomto ohledu uvádí, že pozastavení plateb nebylo založeno na závěrech zprávy o finančním auditu sporných projektů, ale bylo založeno na nesrovnalostech závažné a systematické povahy, zjištěných při dříve provedených finančních kontrolách v roce 2006 a 2008, týkajících se jiných projektů, kterých se odpůrkyně v rámci řízení o kasačním opravném prostředku účastnila, a na tom, že posledně uvedená odmítla splnit doporučení provedená při poslední z těchto kontrol s referenčním číslem 8-BA52-042. Uvedené nesrovnalosti se týkaly hlavně započítání vysokých nákladů jakožto přímých nákladů na zaměstnance v souvislosti s plněními uskutečněnými zaměstnanci, kteří nedisponují požadovanými vědeckými kvalifikacemi, a metodologie výpočtu výdajů, která vedla k přecenění uznatelných nákladů a k tomu, že systém vykazování hodin práce není spolehlivý.

– Ke druhé části, vycházející z nesprávného posouzení možnosti či nebezpečí opakování nesrovnalostí

37. Komise tvrdí, že samotná „metodologie“ použitá společností ANKO k výpočtu nákladů na zaměstnance je zdrojem nesrovnalostí v tom smyslu, že zvyšuje počet hodin a zároveň odměnu zaměstnanců. Tato nepoctivá praktika již byla konstatována v pěti projektech, a „může“ mít tedy dopad rovněž na provádění dotčených projektů. Skutečnost, že Tribunál odmítl takovou „možnost“ (nebo podezření) uznat, představuje rovněž nesprávný výklad bodu II.5 odst. 3 písm. d) obecných podmínek.

– Ke třetí části, vycházející z nesprávné indukce na základě oprav *ad hoc*

38. Komise připouští, že společnost ANKO provedla opravy a navrácení. To však neznamená, že s konečnou platností změnila obecnou „metodologii“. Opravy *ad hoc* provedla pouze v oblastech, v nichž byly nesrovnalosti zjištěny, a omezila se na to, že navrátila určité částky, u nichž jí bylo vytýkáno, že je získala neoprávněně, avšak nepřijala opatření obecného charakteru, týkající se jednak kontroly zaměstnaných osob a jejich kvalifikací s ohledem na dotčený program, a jednak přesného vykazování hodin práce zaměstnanců, které by v budoucnu zabránilo znovu uplatňovat dřívější „praxi“. Skutečnost, že jsou vyvozeny závěry z obecné „metodologie“ žalobkyně na základě konkrétní opravy *ad hoc*, tedy odpovídá nesprávným induktivním úvahám, které vedou k nesprávnému výkladu bodu II.5 odst. 3 písm. d) obecných podmínek, pokud jde o možnost, že v rámci jiných projektů znovu vzniknou nesrovnalosti téže povahy.

– K páté části, vycházející ze záměny mezi podmínkami pro pozastavení (podezření) a podmínkami pro uznatelnost (jistota)

39. Komise uvádí, že Tribunál provedl záměnu mezi podmínkami pro pozastavení plateb, a sice prostým podezřením, a podmínkami pro uznatelnost vykázaných výdajů.

40. Komise v tomto ohledu tvrdí, že pozastavení plateb představuje pouze předběžné opatření. Toto opatření tedy může založit na případném důsledku, a tedy pouze na pravděpodobnosti. Není tedy nikterak nezbytné vyžadovat s určitostí zjištěné porušení a škodu.

Posouzení

41. Tribunál v bodech 46 až 79 napadeného rozsudku provedl výklad bodu II.5 odst. 3 písm. d) obecných podmínek.

42. Tribunál v bodě 65 napadeného rozsudku dospěl k závěru, že „Komise neprokázala právně dostačujícím způsobem závažnou a systematickou povahu identifikovaných nesrovnalostí, ani způsob, jakým by provádění projektů Perform a Oasis mohlo být takovými nesrovnalostmi – za předpokladu, že by byly prokázány – dotčeno“.

43. V rámci projednávaného kasačního opravného prostředku Komise usiluje pouze o to, aby Soudní dvůr výklad bodu II.5 odst. 3 písm. d) obecných podmínek provedený Tribunálem nahradil vlastním výkladem.

44. Vzhledem k tomu, že Komise zpochybňuje pouze výklad bodu II.5 odst. 3 písm. d) obecných podmínek, navrhuji, aby Soudní dvůr první až třetí a pátou část odmítl jako nepřípustnou.

Ke čtvrté části, vycházející z nesprávného výkladu možnosti použít průměrné náklady, z nesprávného použití této možnosti na fiktivní náklady a ze zkreslení důkazů

Argumentace Komise

45. Komise připomíná nejprve kritéria, která je třeba splnit kumulativně, aby mohly být vykázány průměrné náklady na zaměstnance. Zaprvé metoda výpočtu průměrných nákladů na zaměstnance je metodou, kterou příjemce prohlašuje za obvyklou metodu účtování nákladů; zadruhé metoda výpočtu je založena na takových skutečných nákladech na zaměstnance příjemce, které jsou uvedeny v jeho legálním účetnictví, bez odhadovaných či rozpočtovaných položek; zatřetí metoda výpočtu vylučuje z průměrných sazeb na zaměstnance veškeré neuznatelné náklady a začtvrté počet produktivních hodin používaný k výpočtu průměrných hodinových sazeb odpovídá obvyklé řídící praxi příjemce, pokud tato praxe odráží skutečné pracovní normy příjemce. Pokud jde o posledně uvedené kritérium, Komise zdůrazňuje, že Tribunál upřesnil, že mohou být započítány pouze náklady na hodiny, které v rámci projektu osoby provádějící práce přímo skutečně odpracovaly.

46. Komise uvádí, že Tribunál tím, že připustil platnost určitých nákladů na zaměstnance vykázaných společností ANKO, s odkazem na smluvní ustanovení, a zvláště na bod II.14 odst. 1 druhý pododstavec obecných podmínek, v bodech 71 až 75 napadeného rozsudku nezohlednil dosah těchto smluvních ustanovení, která umožňují použít metodu výpočtu nákladů založenou na průměrné hodnotě, ale pouze v rozsahu, v němž k výpočtu této průměrné hodnoty dochází na základě skutečných nákladů na zaměstnance, a nikoli fiktivních nákladů. Použití „průměrné hodnoty“ podle předmětných ustanovení nemůže takové fiktivní náklady učinit platnými, jelikož tato průměrná hodnota musí být stanovena na základě skutečných nákladů.

47. V tomto ohledu Komise připomíná, že nezpochybňuje možnost používat průměrné sazby pro náklady na zaměstnance, ale zohlednění nákladů, které nejsou skutečné, buď proto, že odměny neodpovídají specializaci použitých zaměstnanců, anebo proto, že hodiny produkce nejsou skutečné, ale fiktivní. Komise přitom zdůrazňuje, že správnost zohledněných skutečností představuje obecnou zásadu řádné správy a v každém případě podmínku pro navrácení nákladů z unijního rozpočtu, která je na úrovni dohody o dotaci vyjádřena požadavkem vykázání skutečných hodin a nákladů. Následné použití průměrné sazby, což společnost ANKO v každém případě neprovedla, je podle Komise odlišnou otázkou, která však neopravňuje zohlednit fiktivní hodiny či kvalifikace, tedy neexistující hodiny či kvalifikace zaměstnanců, kteří nemají požadovanou odbornost.

48. Výklad bodu II.5 odst. 3 písm. d) obecných podmínek Tribunálem je tedy podle Komise nesprávný a uvedenou argumentaci nelze použít v rozsahu, v němž již bylo v rámci pěti projektů konstatováno, že náklady uplatněné odpůrkyní v rámci kasačního opravného prostředku nebyly – přinejmenším zčásti – skutečné, jak to vyžadují obecné podmínky dohod o dotaci.

49. Podle Komise argumentace Tribunálu v tomto kontextu může být rovněž považována za zkreslení důkazů v rozsahu, v němž společnost ANKO použila nikoli průměrné náklady, ale přesné počty hodin produkce, jakož i přesné odměny, které – pokud jde o nejstarší dohody o dotaci – byly opraveny *ad hoc v* případě každého zaměstnance, jak vyplývá z auditních zpráv.

Posouzení

50. V rozsahu, v němž Komise zpochybňuje výklad provedený Tribunálem, odkazuji na své posouzení uvedené v bodech 41 až 44 výše.

51. Pokud jde o údajné zkreslení důkazů Tribunálem, je třeba nejprve konstatovat, že Komise takové zkreslení výslovně uplatnila, jak vyžaduje judikatura Soudního dvora [26].

52. Podle ustálené judikatury „zkreslení musí zjevně vyplývat z písemností ve spise, aniž je nutné provádět *nové posouzení* [27] skutkového stavu a důkazů“ [28]. Soudní dvůr někdy použil poněkud pružnější formulaci, podle níž „se o [...] zkreslení jedná, pokud, aniž by byly uplatněny *nové důkazy* [29], se posouzení existujících důkazů jeví zjevně nesprávné“ [30].

53. Zkreslení důkazů předpokládá, že Tribunál zjevně překročil meze přiměřeného posouzení důkazů. Za účelem prokázání existence zkreslení nestačí navrhnout výklad těchto důkazů, který se liší od výkladu použitého Tribunálem [31].

54. Mám za to, že výklad provedený Tribunálem v bodech 71 až 79 napadeného rozsudku nepředstavuje zkreslení důkazů.

55. Tribunál v bodě 75 napadeného rozsudku odkazuje na bod II.14 odst. 1 první pododstavec písm. d) a druhý pododstavec obecných podmínek. Třebaže je možné zastávat jiný názor, pokud jde o systém započítávání nákladů uplatněný společností ANKO, nejeví se, že by byl výklad provedený Tribunálem zjevně nesprávný. Při výkladu ustanovení obecných podmínek přísluší Tribunálu, aby posoudil volně skutkový stav, a sice obsah obecných podmínek, úmysly stran, jakož i okolnosti, za nichž smlouva byla uzavřena a provedena. I když je možné si představit jiné řešení, než je řešení použité Tribunálem, posouzení Tribunálu nelze považovat za zjevně nesprávné, které vede ke zkreslení důkazů.

56. Navrhuji tedy, aby Soudní dvůr čtvrtou část zamítl jako neopodstatněnou.

26 — Pokud jde o tento požadavek, jako příklad viz usnesení Carrols v. OHIM (C-171/12 P, EU:C:2013:131, bod 36).

27 — Kurziva doplněna autorem tohoto stanoviska.

28 — Viz rozsudek Tomra Systems a další v. Komise (C-549/10 P, EU:C:2012:221, bod 27 a citovaná judikatura).

29 — Kurziva doplněna autorem tohoto stanoviska.

30 — Viz rozsudek PKK a KNK v. Rada (C-229/05 P, EU:C:2007:32, bod 37). Generální advokátka Kokott ve svém stanovisku v této věci (C-229/05 P, EU:C:2006:606, bod 42) vysvětluje rozdíl mezi oběma formulacemi následovně: „zjištění, zda došlo ke zkreslení důkazů, předpokládá rovněž určitou míru jejich posouzení. O takové zkreslení se jedná, pokud, aniž by byly uplatněny nové důkazy, se posouzení existujících důkazů jeví zjevně nesprávné“.

31 — Viz rozsudky Activision Blizzard Germany v. Komise (C-260/09 P, EU:C:2011:62, bod 57) a Komise v. Aalberts Industries a další (C-287/11 P, EU:C:2013:445, bod 52).

Závěry

57. S ohledem na vše předcházející navrhuji, aby Soudní dvůr kasační opravný prostředek zamítl a uložil Komisi náhradu nákladů řízení.